

СУЧАСНЯ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Цибулькіна А. С.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б 2/1,

Миколаївський національний аграрний університет

З посиленням глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільного життя, відбуваються постійні зміни у сучасному розвитку економіки. Вона може стрімко розвиватися чи раптово послаблюватися, може швидко змінювати напрями свого прогресу.

У період пандемії постало питання звичного існування ринкової економіки як такої, через здійснення її головної ознаки – вироблення товарів і надання послуг з метою їх продажу безпосередньо покупцям. Актуальною є проблема адаптації ринкової економіки до складних умов світового карантину, подолання розбіжностей попиту і пропозиції та визначення найкращих напрямів розвитку економіки в наш час.

Розвитку ринкової економіки присвячено багато праць таких відомих науковців, серед яких: А. Сміт, Л. Вальрас, М. Фрідман, К. Маркс, М. Трахтенберг, М. Роттбард, Ф. фон Хайєк, Г. Хаберлер, А. Шварц, Д. Ромер, А. Бернс, Ф. Кейган, Р. Лукас, Е. Прескотт, Ф. Кюдланд, Р. Берроу, Б. Бернанке та інші. Серед вітчизняних вчених слід виокремити: П. Юхименко, В. Гейц, П. Єщенко, В. Кузьменко, Л. Чернюк, В. Андрійчук і багато інших.

Ринкова економіка (англ. market economics) – економіка, в якій основні проблеми виробництва, розподілу і реалізації продукції визначаються здебільшого через взаємодію попиту та пропозиції на ринку [1].

Головними принципами існування ринкової економіки є:

- здійснення підприємництва;
- наявність різних форм власності на засоби виробництва;
- обмежене втручання держави в економіку;
- ринкове ціноутворення;
- конкуренція;
- попит і пропозиція;
- наявність додаткової вартості.

Ринкова економіка повинна бути в постійному русі виробництва, обміну і споживання. Однак, під час пандемії відбулося послаблення всіх процесів на ринку. Зокрема, можемо виділити такі проблеми ринкової економіки, які постали під час карантину:

1. Дисбаланс попиту і пропозиції. Виробники окремих товарів і послуг не були готові до різких змін у потребах населення. Таким чином, на початку карантину спостерігався дефіцит масок, антисептиків. Попит також зріс на предмети побуту і засоби особистої гігієни. Водночас різко знизився попит на різні послуги (косметичні, перукарські).

2. З'явилася загроза зникнення підприємництва, передусім малого бізнесу, адже підприємства були вимушені закритися і втратили багато коштів на утримання бізнесу без продажів.

3. Конкуренція знизилася, так як не кожен міг надавати свої послуги, продавати товари онлайн.

4. Під загрозою великих збитків опинилися деякі галузі економіки (туристична, розважальна, готельно-ресторанна).

За офіційними даними англійського сайту і видання The BBC News на середину січня 2021 р. загальна кількість покупців в країнах світу значно скоротилася. Так, у США відбулося скорочення кількості покупців на 20%, в Китаї – на 46%, в Японії – на 49%, у Франції – на 65 відсотків. Рекордні показники демонструють Велика Британія і Німеччина зі скороченням на 78% і 97% відповідно [2].

Таким чином, зниження покупців на ринку призвело до зниження попиту і профіциту на ринку товарів і послуг.

Проте, не можемо не зазначити покращення і значний підйом у розвитку Інтернет-продажів. The BBC News повідомляє, що загальний дохід в Інтернеті на роздрібних продажах у 2020 р. склав 3,9 трлн дол., що значно більше, ніж в попередні роки [2].

Так як, сучасній ринковій економіці необхідно пристосовуватися до нових умов існування, то необхідні певні заходи (методи) з боку держави задля покращення економічного стану:

1) фінансування Інтернет-сфери задля зменшення контактів під час карантину і на майбутнє для зручності й швидкості здійснення покупок;

2) фінансова підтримка та надання пільг для малого бізнесу, бо проіснувати під час умов жорсткого локдауну малому бізнесу майже нереально;

3) стимулювання збереження робочих місць шляхом законодавчого рішення на заборону звільнення та скорочення осіб на підприємствах;

4) стимулювання власного українського виготовлення масок та антисептиків, а не їх імпорту;

5) стимулювання винайдення та виготовлення власної вакцини з метою вакцинації населення України та продажу іншим країнам.

Отже, ринкова економіка на сьогодні зазнає великих змін у спеціалізації, здійснені регулювання, контролю та виробництва загалом, відбуваються зміни у попиті і пропозиції різних товарів та послуг, з'являються нові потреби населення, зокрема вакцина від Covid-19. Вважаємо, що задля покращення економічної ситуації в світі, обов'язковим є втручання держави в економіку і проведення ряду заходів (фінансування Інтернет-сфери, стимулювання збереження робочих місць, надання пільг для малого бізнесу).

Література:

1. Завадський Й. С., Осовська Т. В., Юшкевич О. О. : економічний словник : Київ, 2006. 271 с.
2. The BBC News. URL : <https://www.bbc.com/news/business-51706225>.
3. Мазій Н. Г. Механізми забезпечення конкурентоспроможності малих підприємств. *Сучасні економічні, соціальні та екологічні детермінанти активізації розвитку країни та її регіонів* : матеріали міжнар. наук.-практ. конфер., м. Ужгород, 28-29 квітня 2017 р. С. 164-166.
4. Долбнева Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-26.

**Науковий керівник- Лункіна Т. І.,
д-р е.н., доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**